

A
DÉLKELET-EURÓPA ALAPÍTVÁNY ÉS KUTATÓKÖZPONT – Budapest
INTERNATIONAL RELATIONS QUARTERLY és a

KÁROLI GÁSPÁR REFORMÁTUS EGYETEM Bölcsészettudományi Kara



Tisztelettel meghívja

Európaizáció, konfliktusok és válságkezelés a Balkánon

Tudományos tanácskozás

2016. március 9-én (szerdán) 16.³⁰

Helyszín:

KÁROLI GÁSPÁR REFORMÁTUS EGYETEM

Bölcsészettudományi Kar

Díszterem

(1088 Budapest, Reviczky u 4.)

Nyitó gondolatok PÓKA Ferenc nagykövet
Köszöntő Vassányi Miklós tudományos ügyekért felelős dékánhelyettes

I. A 2016. évi *Lykeion Kutatói oklevelek* átadása

Laudáció *NYOMÁRKAY István* akadémikus

II. Európaizáció, konfliktusok és válságkezelés a Balkánon

SURÁNYI Csaba A Balkán fogalmáról
BÁLÓ András Albánia: Európa határán
BRAUN András Európaizáció a Nyugat-Balkánon
NÉMETH Ferenc Fegyveres konfliktusok Macedóniában
Moderátor *DARÁNYI Emese (Eötvös Loránd Tudományegyetem)*

A konferencia elnöke *SURÁNYI Csaba*, a *Délkelet-Európa Kutatóközpont* vezetője

*

Minden érdeklődőt szeretettel várunk! A konferencia nyelve magyar

RSVP: conference@southeast-europe.org

A konferencia honlapja: <http://www.southeast-europe.org>

2016. március 9. 16.³⁰
KRE BTK
Díszterem



Braun András (ELTE ÁJK) Európaizáció a Nyugat-Balkánon

Előadásomban két nyugat-balkáni országnak, Szerbiának és Bosznia-Hercegovinának a pártrendszerét vizsgálom. Vizsgálatom legfőbb célja annak a kiderítése volt, hogy vajon az európai uniós integrációs folyamat gyakorolt-e olyan hatásokat a két említett ország belpolitikájára, hogy azok pártrendszerének struktúrájára is kihatással legyenek.

Munkám során olyan módszertant igyekeztem használni, amely a választási rendszerek tanulmányozása mellett elemzi a pártok szerepét, s a pártrendszerhez kapcsolható egyéb fontos tényezőket is: politikai kultúra, elitviselkedés, döntéshozatal, törésvonalak. Ezen említett tényezők mindegyike jelen van mind a szerbiai, mind a bosznia-hercegovinai politikai életben. Azonban az átalakulással kapcsolatban fontos kérdésként jelenik meg az, hogy az Európai Unió mennyire befolyásolta az említett változásokat.

Írásomban nem vállalkoztam arra, hogy elméleti fogalmi kerettel magyarázzam meg a két ország pártrendszerének átalakulását. Inkább arra törekedtem, a politikai pártok bemutatásával megpróbáltam elemezni a hasonló helyzetből induló országok politikai rendszereiben szereplő pártversengés kimenetelét. Mint látható lesz, a két országban a releváns pártok átalakultak, s ez a folyamat változásokat generált a politikai életben, ezzel pedig a pártrendszerben is. A továbbiakban ezeknek a változásoknak az okaival foglalkoztam. Értelemszerűen különböző hatások érték a szerb és a boszniai pártokat egyaránt. Ebben a dolgozatban kizárólag az Európai Unió részéről érkező nyomások hatásával foglalkoztam.

Kulcsszavak: Bosznia-Hercegovina, Szerbia, Európai Unió, pártrendszer

*

Németh Ferenc (Budapesti Corvinus Egyetem) Fegyveres konfliktusok Macedóniában

Jugoszlávia dezintegrációját követően az újonnan függetlenedett államokban egyre gyakoribbá váltak az etnikai alapon szerveződő összetűzések. A Macedóniában kialakult két fegyveres konfliktus esetében a lakosság közel egyötödét alkotó albán kisebbség szerepe pedig aligha hanyagolható el. A 2001-es kvázi-polgárháborús helyzet és az ohridi keretegyezmény nemzeti jogrendbe való átültetése, a 2015-ös politikai válság és kumanovói összecsapások az állam és a Balkán-félsziget újbóli destabilizációjával fenyegettek.

Kutatásom során a két fegyveres konfliktust hasonlítom össze az államban élő albán kisebbség szemszögéből. Hipotézisem szerint mindkét válság során aktív szerepet játszottak; jöllehet míg a 2001-es eseményeket alapvetően etnikai összetűzések sorozataként könyvelhetjük el, addig a 2015-ös történések során a politikai krízishelyzetbe jutott macedón kormánypárt a „nacionalista kártyát” feltételezhetőleg csak hangulatkeltés céljából játszotta ki annak érdekében, hogy a közvéleményt az albánok ellen hangolja.

Dolgozatomban először bemutatom az albánok helyzetét a nyugat-balkáni országban, majd pedig a két válságot fogom összehasonlítani. Az okok és következmények feltárása mellett a nemzeti és nemzetközi reakciókra, a válságkezelésre, valamint a létrejövő megállapodások implementálására és betartatására is fókuszálok. Emellett kitérek Macedónia euroatlanti integrációjának nehézségeire az ország politikai és etnikai vonatkozásain keresztül.

Kulcsszavak: Macedónia, albán kisebbség, fegyveres konfliktusok, válságkezelés, euroatlanti integráció

© DKE 2016.

– Európaizáció, konfliktusok és válságkezelés a Balkánon –

2016. március 9. 16.³⁰

KRE BTK
Díszterem



Báló András (Szegedi Tudományegyetem) Albánia: Európa határán

2014. június 23-a minden bizonnyal örökre bekerül az albán történelemkönyvekbe. Mintegy másfél évtizeddel Enver Hoxha sztálinista típusú diktatúrájának megdöntését követően a „sasok földje” immár az Európai Unió tagjelöltje. Az ország csatlakozásához azonban még várhatóan hosszú út vezet.

A török hódoltságot felváltó monarchia, s a későbbi kommunista diktatúra politikai öröksége ma is érzékelhető. A hiányos rendszerváltás, a történelmi múlttal való szembenézés megvalósulatlanul maradása mind-mind kerékkötői e folyamatnak. Ahogy Ralf Dahrendorf is írta „Egy politikai rendszert hat hónap alatt le lehet váltani, egy gazdasági rendszert hat év alatt át lehet alakítani, a társadalmihoz hatvan év kell.”

A balkáni ország helyzetét azonban tovább nehezíti az Unió bővítési fáradtsága is, mely a muszlim gyökerekkel bíró országok esetében talán még hatványozottabban jelentkezik.

Milyen kép él az Európai Unióban az albánokról? És mit várnak ők a csatlakozástól?

Kulcsszavak: rendszerváltás, integráció, csatlakozás, Albánia, bővítési fáradtság

*

A Balkánt, majd a Nyugat-Balkánt az Európai Unió a bővítés lényegében egyetlen, reális irányként kezelte, és kezeli, hiszen ezzel ellentétes döntés még nem született. Más kérdés, hogy már a migránsválság előtt is gyakran emlegetett bővítési fáradtság okozta lendületvesztés mennyiben és mikor változik teljes megállásra. Szintén nem mostani témánk, de ezzel kapcsolatban feltétlenül utalnunk kell arra, hogy megint felerősödtek az unión belüli mag-csoportosulások létrehozását sürgető hangok, és nem vitatható, hogy az Unió egysége rendkívül súlyos kihívással került szembe. Ez pedig egyrészt azt jelenti, hogy óvatosan és megfontoltan kell a térségi válságok tartalmát, kezelhetőségük módszerét meghatározni, egyáltalán a válság-minősítést megadni, másrészt pedig a korábbi balkáni válságkezelések egyik legfontosabb tényezőjének, az Európai Uniónak a hatékony fellépése is kérdésessé vált.

A konfliktusok, a válságok, sőt háborúk évszázadokon keresztül sajnálatosan „szerves részét” képezték a Balkán történetének. Ebben a tekintetben persze nincs egyedül a félsziget, ha Európa különböző régióit vesszük szemügyre, de kétségtelen, hogy a XIX. és XX. században is belső indítatású, vagy a nagyhatalmi érdek-összeütközések által kiváltott válságok és háborúk sora kötődik hozzá. A délszláv válság lezárultával a Nyugat-Balkán is stabilizálódott, és elindult, sőt reményteljesen, eredményesen haladt előre az euratlanti integráció útján. Az új típusú migránsfolyam most viszont újabb válságot indukált. Sok-sok súlyos következménye közül az egyik ugyanis az, hogy fokozódik a feszültség az általa érintett balkáni országok között. Nem feledkezhetünk el ugyanakkor arról sem, hogy a válság ezen országokat érintő következményei kezelésében mutatkoznak a koordináció, az együttműködés jelei is.

Ilyen körülmények között különösképpen üdvözlendő az Alapítvány és az Intézet kezdeményezése, a mostani konferencia megrendezése. Nem értékelhetjük túl konferenciánk várható hatását, de beletartozik azon események sorába, amelyek hozzájárulhatnak a nyugat-balkáni országok integrálódási szándékának uniós ébrentartásához.

PÓKA Ferenc korábbi szkopjei és tiranai nagykövet nyitó gondolatai

DKE 2016.

RSVP:conference@southeast-europe.org

<http://www.southeast-europe.org>

<https://www.facebook.com/pages/Southeast-Europe/233029570101571>

SOUTH EAST EUROPEAN FOUNDATION AND RESEARCH CENTER